

24.02.2020

VASTAUS LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖÖN

Huawei Technologies Oy (Finland) Co. Ltd. kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta sähköisen viestinnän palveluita koskeva lain ("SVPL", 917/2014) muutosehdotukseksi, jossa lakiin on tarkoitettu lisätä uusi viestintäverkon kriittisissä osissa käytettäviä laitteita koskeva 244 a pykälä.

Viestintäverkon turvallisuuden varmistaminen nykyisessä lainsäädännössä

SVPL korostaa jo nykyisessä muodossaan viestintäverkon turvallisuutta yhtenä keskeisenä sääntelyn tavoitteena ja asettaa veloitteen suunnitella, rakentaa ja ylläpitää viestintäverkko muun muassa siten, että sähköinen viestintä on tietoturvaltaan ja viestintäverkko kestää odotettavissa olevat tietoturvaohut ja toimii myös poikkeusoloissa.

Liikenne- ja viestintävirastolla on jo lain nyky muodossa mahdollisuus antaa SVPL:n nojalla muun muassa edellä mainittuihin vaatimuksiin liittyviä tarkentavia määräyksiä, ja rikkomustilanteessa käyttää uhkasakkoa, keskeyttämishukkaa ja teettämishukkaa. Siltä osin kuin nyky lainsäädäntöä on tarpeen selkeyttää, erityisesti yksittäisen kansallista turvallisuutta vaarantavan verkkolaitteen poistamista koskevien menettelyiden osalta, kannatamme tällaisen sääntelyn sitomista nykyisen SVPL:n systematiikkaan ja tukeutumista vakiintuneisiin hyvän hallinnon periaatteisiin. Tähän tukeutuen esitämme seuraavassa rajattuja huomioita ehdotettuun 244 a pykälään.

Pykälässä tulisi huomioida hallintolain suhteellisuusperiaate

Ehdotetun pykäläluonnoksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston ainoa keino puuttua laitteessa havaittuun puutteeseen tai ongelmaan olisi määrätä laite poistettavaksi. Tältä osin sääntely eroaa hallintolain suhteellisuusperiaatteen mukaisesta lievimmän puuttumisen periaatteesta ja myös muualla SVPL:ssä omaksutusta lähtökohdasta, jonka mukaan asianosaiselle varataan mahdollisuus korjata havaittu puute kohtuullisessa määräajassa. SVPL:n 273 §:n mukaan teleyritykselle ja viestintäverkon haltijalle on annettava mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Lain 330 §:n mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulee puuttua lainvastaiseen toimintaan antamalla huomautus ja velvoittamalla asianosainen korjaamaan virheen tai laiminlyönnin kohtuullisessa ajassa.

Katsomme, että myös ehdotetussa 244 a §:ssä tulisi ensisijaisesti antaa asianosaiselle viestintäverkon omistajalle ja laitevalmistajalle mahdollisuus korjata havaitut kansallista turvallisuutta vaarantavat puutteet. Havaitut turvallisuuspuutteet voi olla mahdollista poistaa esimerkiksi ohjelmistopäivityksellä tai laitteeseen toteutettavalla teknisellä muutoksella. Liikenne- ja viestintävirasto voisi arvioida korjaustoimenpiteen riittävyyttä. Laite tulisi määrätä poistettavaksi vasta, jos asianosainen ei ryhdy vaadittuihin toimenpiteisiin annetussa määräajassa tai jos asianosaisen suorittama toimenpide ei ole riittävä korjaamaan kansallista turvallisuutta vaarantavaa puutetta.

Asianosaisten mahdollisuus lausua päätöksen perusteena olevista seikoista turvattava

Pykäläluonnoksen perusteluiden mukaan kansallisen turvallisuuden arviointi perustuisi Suojelupoliisin asiassa antamaan lausuntoon, josta tulisi käydä ilmi, onko olemassa erityisen painavia perusteita sille, että viestintäverkkolaitteen voitaisiin katsoa vaarantavan kansallista turvallisuutta, ja mitkä nämä perusteet ovat. Asianosaisten oikeusturvan kannalta on keskeistä, että heille varataan mahdollisuus kommentoida päätöksen perusteena olevaa lausuntoa ja siinä esitettyjä näkemyksiä. Suojelupoliisin lausunto saattaa joltakin osin olisi julkisuuslain 11.2 § 1-kohdan mukaisesti salassa pidettävä. Tällaisessa tilanteessa Liikenne- ja viestintäviraston tulee esittää asianosaisille kooste niistä perusteista, joiden nojalla verkkolaitteen arvioidaan vaarantavan kansallista turvallisuutta.

Laitevalmistajan asianomaisasema tulisi selkeyden vuoksi todeta nimenomaisesti

Pykäläluonnoksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto antaisi poistamista koskevan määräyksen viestintäverkon omistajalle. Annettavalla päätöksellä on kuitenkin merkittäviä suoria vaikutuksia myös

laitevalmistajan oikeuksiin ja etuihin. Hallintolain 11 §:n mukaan hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Oikeuskäytännössä on katsottu, että asianosaisasema syntyy myös sille, johon päätöstä ei ole muodollisesti kohdistettu, mutta jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Ilman nimenomaista säännöstä laitevalmistajan asianosaisasema jää kuitenkin tulkinnanvaraiseksi. Selkeyden vuoksi pykälätekstissä tulisi täsmentää ne tahot, joita viranomaisten on kuultava päätöstä valmisteltaessa ja joilla on oikeus valittaa annetusta päätöksestä. Hallintolain 34 § 4) kohta mahdollistaa asian ratkaisemisen asianosaista kuulematta erityistilanteissa, joten laitevalmistajan asianosaisaseman selventäminen ei myöskään rajoittaisi viranomaisen mahdollisuutta ryhtyä tarvittaessa välittömästi toimenpiteisiin.

Edellä esitettyyn viitaten ehdotamme pykälän 3 momenttiin seuraavaa lisäystä (lisätty teksti kursivilla):

Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa viestintäverkon omistajan poistamaan kansallista turvallisuutta vaarantavan verkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista. Ennen päätöksen tekemistä Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava viestintäverkon omistajaa sekä verkkolaitteen valmistajaa ja varattava niille mahdollisuus korjata havaitut turvallisuuspuutteet. Viestintäverkon omistaja ja verkkolaitteen valmistaja voivat valittaa verkkolaitteen poistamista koskevasta päätöksestä 344 §:n mukaisesti.